

NATKENATKEN AY KALI
(Different Languages)

A Phrase Book For Central Bontoc

By

Mr. Felix Kinsay

Mr. Benedict Sacyafan

Illustrated by:

Baldwin Ngolab

Ishmael Arangco

Summer Institute of Linguistics, Inc.

Translators

1981

Publishers

Printed in the Philippines

Published
in cooperation with
Bureau of Public Schools
and
Institute of National Language
of the
Ministry of Education and Culture
Manila, Philippines

Additional copies of this publication may be obtained
from:

TCP
P.O.Box 423
Greenhills, Metro Manila

A Phrase Book For Central Bontoc
02.26-0581-5.4C 57.150PQ-796085B

Printed in the Philippines

PAUNANG SALITA

Ang isang katangiang masasabi tungkol sa Pilipinas ay ang pagkakaroon nito ng iba't ibang pangkat etniko na nag-aangkin ng kani-kanilang wikang katutubo. Gayon man, ito'y hindi naging balakid sa pag-unlad ng bansa, bagkus nagpatibay pa nga sa pagbubuklod at pagkakaisa ng mga mamamayan tungo sa pagkakaroon ng isang diwang panlahat.

Ang aklat na ito ay isa sa serye ng ganitong uri ng mga babasahing inihahanda para sa higit na ikaliling ng mga kaalaman, kakayahan, kasanayan, pagpapahalaga at pagmamahal sa sariling wika ng mga mag-aaral.

Sinikap na malakipan ang aklat ng mga paksang inaaakalang magdudulot ng malaki at makabuluhang kapakinabangan sa mga gagamit nito. Sa paghahanda ng mga ito'y isinaalang-alang ang mga pangkalahatang layunin ng bansa. Isinaalang-alang din ang mga pangkasalukuyang pangangailangan ng mga mag-aaral sa pagpapalawak at pagpapayaman ng kanilang talasalitaan, paglinang ng kakayahang gumamit ng wikang gamitin at wastong pagsulat nito. May inilakip ding mga pagsasanay na inaaakalang makatutulong sa mabisang pag-aaral ng wika. Matitiyak na ganap na nilang natutuhan at nauunawaan ang wika kung ito'y buong katalinuhan na nilang natatalakay sa klase at naiuugnay o nagagamit sa tunay na buhay.

Buong pagmamalaking inihahandog ng Ministri ng Edukasyon at Kultura ang aklat na ito taglay ang matapat na hangarin at mithiing lalo pang mapataas ang uri ng edukasyon para sa di marunong bumasa at sumulat sa pamamagitan ng pag-aaral ng kinagisnang wika. At inaasahan din sa gayon ang madaling pagkatuto ng wikang pambansa.

Onofre D. Corpuz
Ministro ng Edukasyon at
Kultura

PREFACE

The purpose of this booklet is to help speakers of Central Bontoc communicate with speakers of Pilipino, Ilocano and English.

Commonly used expressions are given in the four languages. They are grouped by topics but are not dialogues. Translations are not literal, but are designed to express each phrase in a way that is natural to the language and culture in question.

The phrases were compiled with the assistance of members of the Summer Institute of Linguistics during a Writing Workshop held in Bagabag, Nueva Vizcaya during November-December, 1976.

Special thanks are extended to Mr. Rodolfo Barlaan and Mr. Perry Macabuhay for providing the Pilipino versions and to Miss Helen Madrid and Mrs. Patricia Macabuhay for the Ilocano.

Keith and Kathie Benn

Tokokan, Mt. Province

Nan Naisolat Isnan Naay Libro

1.	Nan kalin si infaat	2
2.	Nan khawis ay kali isnan ib-a	4
3.	Nan kali isnan afong	6
4.	Nan ibfakha isnan naay cha kaal-ali	12
5.	Nan singpangafong	14
6.	Nan kaapo	16
7.	Nan Timpon nan sakit	20
8.	Nan awak	22
9.	Nan kali	26
10.	Nan solat	28
11.	Nan kakan	32
12.	Nan ischa ay masibfowan	34
13.	Nan makmakan ay fonga	35
14.	Lomako ya intawal	36
15.	Nan komboy	40
16.	Ifaag	44
17.	Nan Timpo	46
18.	Nan salodsod	48
19.	Nan kali is iskwilaan	52
20.	Nan ogsa ya nan tapina	54
21.	Nan olas	58
22.	Nan infilang	64
23.	Nan siping	66



Nan kalin si infaat

Nan khawis ay kali isnan ib-a

Nan kali isnan afong

Nan kalin si infaat

1. Into nan nalpowam?
2. Into nan omeyam?
3. Ischi.
4. Omey ak is kawad yo.

1. Naggappuam?
2. Papanam?
3. Idiay.
4. Mapanak idiay ayanyo.

Si Boloy

1. To kayo.
2. Chakayo pet sa?
3. Omali kayo isna is tongcho.
Somkhep kayo.
4. Chaak et omon-ona.
5. Soma ak et.
6. Intakot.

1. Apo.
2. Dakayo gayam!
3. Umuli kayo.
Sumrek kayo.
4. Umun-unaakon.
5. Agawidakon.
6. Intayon.

Sa daan:

1. Saan kayo nanggaling.
2. Saan kayo pupunta.
3. Diyan lang.
4. Pupunta ako sa inyo.

1. Where are you coming from?
2. Where are you going?
3. I am going there.
(I am just walking.)
4. I am going to your place.

Sa bahay:

1. Tao po!
2. Kayo pala.
3. Umakyat kayo.
Tuloy po kayo.
4. Mauuna na ako sa inyo.
5. Uuwi na ako.
6. Tayo na.

1. Hello.
(call when approaching house)
2. Oh it's you!
3. Come on up.
Come inside.
4. I'll go ahead.
(said when leaving)
5. I'm going home.
6. Let's go now.

Nan khawis ay kali isnan ib-a

- | | |
|--|--|
| 1. Khagawis nan anak yo.
Inkekedse. | 1. Nagpintas ti anakyon.
Nakaluklukmeg! |
| 2. Khagawis nan ili yo is
intey-an. | 2. Napintas ti lugaryo. |
| 3. Laychek isna tay maid
ngalawngaw. | 3. Kayatko ditoy ta natalna. |
| 4. Khawis nan angnem ay in-oto. | 4. Naglaingka nga agluto. |
| 5. Khagawis nan kinan tako. | 5. Nagimas ti kinnan tayo. |
| 6. Nalaing ka ay inkali is
inglis. | 6. Naglaingka nga aginglis. |
| 7. Ay mafalin ay litlatowek
chakayo? | 7. Mabalin nga litratuen
kayo? |
| 8. Na! Ad-im pay semsemken chi
tay egay ko pinappaat. | 8. Despensarem ta diak
inggagara. |
| 9. Inyaman ak. | 9. Agyamanak. |

- | | |
|--|--|
| 1. Maganda ang iyong anak.
Napakalusog. | 1. Your child is beautiful.
So healthy. |
| 2. Magandang tirahan ang iyong
lugar. | 2. Your place is a nice place
to live. |
| 3. Gusto ko rito. Tahimik na
lugar. | 3. I like it here; it's a
peaceful place. |
| 4. Mahusay kang magluto. | 4. You are a good cook. |
| 5. Napakasarap ng pagkaing iyon. | 5. That meal was delicious. |
| 6. Mahusay kang magsalita ng
Ingles. | 6. You are an expert at speaking
English. |
| 7. Maaari ba kitang kunan ng
larawan? | 7. May I take your picture? |
| 8. Ipagpaumanhin po ninyo, hindi
ko po sinasadya. | 8. Sorry, it wasn't intentional |
| 9. Salamat po. | 9. Thank you. |

Nan kali isnan afong

- | | |
|--|--|
| 1. Adik ammo. | 1. Diak ammo. |
| 2. Adi fali. | 2. Bay-amon. |
| 3. Wad-ay ken sik-a sa. | 3. Adda kenka. |
| 4. Angnek. | 4. Siakton. |
| 5. Omey ak et idwanin. | 5. Mapanakan. |
| 6. Omali ka isna. | 6. Umayka man ditoy. |
| 7. Omyali ka is Coke. | 7. Ikkannak man iti coke. |
| 8. Tekwafam nan eneb. | 8. Ilukatmo man ta ridaw. |
| 9. Tangfam nan fintana. | 9. Irikepmo ta tawa. |
| 10. Inpangasaed ka is sinakitan. | 10. Mabiit laeng. |
| 11. Makiali ka ken sak-en. | 11. Makikuyugka kaniak. |
| 12. Sino nan kadwam? | 12. Asino dayta kadduam? |
| 13. Ay ammom nan mayor isnan
chey ay ili? | 13. Am-ammom ti mayor ti
dayta a lugar? |
| 14. Ammok siya isnan ila na. | 14. Ammok no makitak. |
| 15. Ngag ta nan ngachana? | 15. Ania ti naganna? |

- | | |
|---|---|
| 1. Hindi ko alam. | 1. I don't know. |
| 2. Bayaan mo na. | 2. Never mind. |
| 3. Bahala kayo. | 3. It's up to you. |
| 4. Ako na. | 4. I'll do it. |
| 5. Aalis na ako. | 5. I'll be going now. |
| 6. Halika rito. | 6. Come here. |
| 7. Dalhan mo ako ng 'coke'. | 7. Bring me a coke. |
| 8. Buksan mo ang pinto. | 8. Open the door. |
| 9. Isara mo ang bintana. | 9. Close the window. |
| 10. Sandali lang | 10. Please wait a moment. |
| 11. Sumama kayo sa akin. | 11. Come with me. |
| 12. Sino ang kasama mo? | 12. Who is your companion? |
| 13. Kilala mo ba ang alkalde sa
lugar na iyon? | 13. Do you know the mayor of
that place? |
| 14. Kilala ko siya sa mukha. | 14. I know him by sight. |
| 15. Ano ang pangalan niya? | 15. What is his name? |

- | | |
|---|-------------------------------------|
| 16. Ad-i ak makasmek,
nalichong ak. | 16. Diak malagipen.
Nalipatakon. |
| 17. Adik maawatan. | 17. Diak maawatan. |
| 18. Ngag na? | 18. Ania daytoy? |
| 19. Ngag sa? | 19. Ania dayta? |
| 20. Ngag chi? | 20. Ania daydiay? |
| 21. Sino nan ninlapis sisa? | 21. Akin lapis dayta? |
| 22. Kaat na?
Sino?
Ninkowa? | 22. Kanno?
Asino?
Akinkukua? |
| 23. Into?
Apay?
Ngag nan ikkan? | 23. Adinno?
Apay?
Kasano? |
| 24. Apay ta nga ad-i? | 24. Apay nga saan. |
| 25. Pidwaem od san kinwanim. | 25. Pangngaasim ta ulitemman. |
| 26. Ay mabfalin ngen ta omifoweg
ka? | 26. Mabalin nga kuyugennak? |
| 27. Ay wad-ay silyom? | 27. Adda sinsilyom? |
| 28. Inkamkamo ak. | 28. Sige. Agap-apuraak
ngamin. |

- | | |
|---|---|
| 16. Hindi ko matandaan.
Nakalimutan ko na. | 16. I don't remember./ I have
forgotten. |
| 17. Hindi ko maunawaan. | 17. I do not understand. |
| 18. Ano ito? | 18. What is this? |
| 19. Ano iyan? | 19. What is that? |
| 20. Ano iyon? | 20. What is that yonder? |
| 21. Kaninong lapis iyan? | 21. Whose pencil is that? |
| 22. Kailan?
Sino?
Kanino? | 22. When?
Who?
Whose? |
| 23. Saan?
Bakit?
Papaano? | 23. Where?
Why?
How? |
| 24. Bakit hindi? | 24. Why not? |
| 25. Pakiulit mo nga ang iyong
sinabi? | 25. Please repeat what you said. |
| 26. Maaari bang samahan mo ako? | 26. Would you please accompany me? |
| 27. May barya ka ba? | 27. Do you have small change? |
| 28. Nagmamadali ako! | 28. I'm in a hurry. |



Nan ibfakha isnan na ay cha kaal-ali

Nan sinpangafong

Nan kaapo

Nan ibfakha isnan na ay cha kaal-ali

- | | |
|---|--|
| 1. Into nan ili yo ay mismo? | 1. Taga-ano ka a sigud? |
| 2. Into nan kawad yo idwani? | 2. Paggigianam itan? |
| 3. Into nan kalkalpowan yo? | 3. Naggappuam itan? |
| 4. Ngag nan mabfalin ay
maifachang ko ken sik-a? | 4. Ania ti mabalin nga
maipaayko kenka? |
| 5. Inmali ak ay omilew. | 5. Agpassiarak laeng. |
| 6. Ay kaal-ali ka? | 6. Kasangsangpetmo? |
| 7. Wen, kalkalpo ak Fagyo
id ogkha. | 7. Wen, kasangsangpetko
laeng idi kalman a naggapu
idiay Baguio. |

1. Taga saan po ba kayong talaga?
2. Saan kayo nakatira ngayon?
3. Saan kayo galing ngayon?
4. Ano ang maipaglilingkod ko sa inyo?
5. Dumadalaw lang ako.
6. Kararating mo lang ba?
7. Oo, kararating ko lang kahapon mula sa Baguio.

1. Where are you from originally?
2. Where are you staying now?
3. Where did you just come from?
4. What can I do for you?
5. I just came to visit.
6. Have you just arrived?
7. Yes, I came just yesterday from Baguio.

Nan sinpangafong

- | | |
|--|--|
| 1. Ay checha ay matatakho si
amam? | 1. Sibibiag pay laeng ni' tatang?
mu? |
| 2. Wen sisya pay laeng si ama
ngem natey si ina id tawen. | 2. Sibibiag pay laeng ni
Tatang, ngem ni Nanang ket
natay idi napalabas a tawen. |
| 3. Kaat kayo ay sinanag-i? | 3. Mano kayo nga agkakabsat? |
| 4. Walo kami am-in. | 4. Walo kami amin. |
| 5. Ay sik-a ngen nan yon-a? | 5. Sika ti inauna? |
| 6. Ad-i. Sak-en nan kottitan. | 6. Saan, siak ti inaudi. |
| 7. Kaat nan tawen mo? | 7. Mano ti tawenmo? |
| 8. Ay wad-ay asawam? ' | 8. Adda asawamon? |
| 9. Ay wad-ay anak yo? | 9. Adda annakmon? |
| 10. Wen, lima cha nan an-ak ko. | 10. Wen, adda liman. |
| 11. Chowa nan fafai saet tolo
nan lallalaki. | 11. Dua ti babbai ken tallo
ti lallaki. |

- | | |
|---|---|
| 1. Buhay pa ba ang tatay mo? | 1. Is your father still living? |
| 2. Oo, pero ang nanay ko ay namatay noong isang taon. | 2. Yes, but my mother died last year. |
| 3. Ilan kayong magkakapatid? | 3. How many brothers and sisters do you have? |
| 4. Walo kaming magkakapatid. | 4. There are eight children in our family. |
| 5. Kayo ba ang panganay? | 5. Are you the eldest? |
| 6. Hindi, ako ang bunso. | 6. No, I am the youngest. |
| 7. Ilan taon na kayo? | 7. How old are you? |
| 8. May asawa ba kayo? | 8. Do you have a wife? |
| 9. May mga anak na ba kayo? | 9. Do you have children? |
| 10. Oo, mayroon na akong limang anak. | 10. Yes, I have five children. |
| 11. Dalawang babae at tatlong lalaki. | 11. Two are girls and three are boys. |

Nan kaapo

ama	ama	ama	father
ina	ina	ina	mother
anak	anak	anak	offspring
anak ay lalaki	anak	anak	son
anak ay fafai			daughter
asawa ay lalaki	asawa	asawa	husband
asawa ay fafai	asawa	asawa	wife
ammasang	balo	balo	widower, widow
illekas	kaayan-ayat	noby	fiancee
etad ay lalaki	kabsat	kapatid	brother,
etad ay fafai	kabsat	kapatid	sister
kimot, kotit	ub-ubing	bunso	youngest
yon-a	in-inauna	panganay	oldest
apo, ikit	apo	nuno	grandparent
apo	apoko	apo	grandchild
alitao, kinaan	uliteg, ikit, anti	tiyuhin, tiyahin	uncle, aunt
kaanakan ay lalaki	kaanakan	pamangkin	nephew, niece
Kaanakan ay fafai			
kapingsan	kasinsin	pinsan	first cousin

katokhangan	katugangan	biyanan	parent-in-law
kasaod ay lalaki	kayong	bayaw	brother-in-law
ingid, kasaod ay fafai	ipag	hipag	sister-in-law
innapo ay lalaki	manugang	manugang	son, daughter- in-law
innapo ay fafai			
kafomaryan	kabagyan	(mga) kamag-anak	relative(s)
<u>Tagu</u>			
kailiyan	kailian	kababayan	townmate
liwid, aloyos	gayyem	kaibigan	friend
foso	kabusor	kaaway	enemy
takho	tao	tao	person
lalaki	lalaki	lalaki	male
fafai	babai	babae	female
onga	ubing	bata	child
fab-alo	baro	binata	young man (unmarried)
magmagkit	balasang	dalaga	young woman (unmarried)
am-ama in-ina	lallakay, babbaket	matandang lalaki, babae	old man, old woman



Nan timpon nan sakit

Nan awak

Nan timpon nan sakit

- | | |
|--|---|
| 1. Ngaag nan likna na. | 1. Madi ti rikriknaena. |
| 2. Insakit siya. | 2. Masakit. |
| 3. Omey ka isnan doktor. | 3. Agpakitaka iti doktor. |
| 4. Into nan mangil-ak isnan doctor? | 4. Ayan ti doktor? |
| 5. Ifakham mo ngag nan likliknaem. | 5. Ania ti rikriknaem? |
| 6. Insakit nan olok. | 6. Nasakit ti ulok. |
| 7. Nin-ota ak id kofab. | 7. Nagsarwaak idi rabii. |
| 8. Maol-olaw ak ya inpodpochot ak. | 8. Maululawak ken
aggurgurigorak. |
| 9. Wad-ay ngen et malariyak. | 9. Addan sa malariak. |
| 10. Tochoken ta sik-a. | 10. Indiksionan daka. |
| 11. Tommalem nan nay akhas isnan winakas isnan kag-aw. | 11. Tomarem daytoy agas kada
tumenga ti aldaw. |

- | | |
|--|---|
| 1. Masama ang kanyang pakiramdam. | 1. He doesn't feel well. |
| 2. Siya ay may sakit. | 2. He is sick. |
| 3. Pumunta ka sa manggagamot. | 3. Go to the doctor. |
| 4. Saan ako tatawag ng manggagamot? | 4. Where can I find a doctor? |
| 5. Ano ang iyong nararamdaman? | 5. Tell me how you feel. |
| 6. Masakit ang aking ulo. | 6. I have a headache. |
| 7. Nagsuka ako kagabi. | 7. I vomited last night. |
| 8. Nahihilo ako at may lagnat. | 8. I feel dizzy and have a fever. |
| 9. May malaria yata ako. | 9. I think I have malaria. |
| 10. Iiniksiyunan kita. | 10. I will give you a shot. |
| 11. Inumin ninyo ang gamot na ito tuwing tanghali. | 11. Take this medicine every day at noon. |

Nan awak

taklay	takkiag	bisig	arm
echeg	likud	likod	back
awak	bagi	katawan	body
tong-a, ingit	tulang	buto	bone
panga	timid	baba	chin
takeb, peg-ew	barukong	dibdib	chest
koweng	lapayag	tainga	ear
siko	siko	siko	elbow
mata	mata	mata	eye
lopa, kames	rupa	mukha	face
lecheng	ramay	daliri	finger
siki	saka	paa	feet
kitong	muging	noo	forehead
fook	buok	buhok	hair (head)
lima	ima	kamay	hand
poso	puso	puso	heart
khongkhong-o	tumeng	tuhod	knee

opo	luppo	hita	leg, upper
fikkin	gurong	binti	leg, lower
atey	dalem	atay	liver
topek	ngiwat	bibig	mouth
koko	kuko	kuko	nail
fakhang	tengnged	leeg	neck
ileng	agong	ilong	nose
tadlang	paragpag	tadyang	rib
poke	abaga	balikat	shoulder
poto	tiyan	tiyan	stomach
fab-a	ngipen	ngipin	teeth
alokhoog	karabukob	lalamunan	throat
pag-ama	tangan	hinlalaki	thumb
khomot	tangan ti saka	daliri ng paa	toe
chila	dila	dila	tongue



Nan kali

Nan Solat

Nan kali

- | | |
|---|--|
| 1. Ay ammom ay inkali is Pilipino? | 1. Ammom ti agtagalog? |
| 2. Akit nan maawatak ngem adik maikali. | 2. Maawatak bassit ngem diak ammo nga isao. |
| 3. Akit angkhay nan maikalik. | 3. Bassit laeng ti maisaok. |
| 4. Ngag nan kanan yo isnan _____ isnan kali yo. | 4. Ania ti _____ iti saoyo. |
| 5. Ay maawatam nan chak kanan? | 5. Maawatam ti ibagbagak? |
| 6. Ad-ik maawatan. | 6. Diak maawatan. |
| 7. Kasim od kanan chi. | 7. Ulitemman. |
| 8. Iyal-aloney mo ay inkali. | 8. In-innayadem kadi ti agsao. |
| 9. Nalaing ka ay inkali is Inglis. | 9. Naglaingka nga agsao ti English. |
| 10. Ad-ik maikali ay osto. | 10. Saan nga kusto ti panagsaok. |
| 11. Sos-oloek pay laeng ay inkali is Ilokano. | 11. Agad-adalak pay laeng nga agsao iti Ilocano. |

- | | |
|---|--|
| 1. Marunong ba kayong magsalita ng Tagalog? | 1. Do you know how to speak Pilipino? |
| 2. Nauunawaan ko po ng kaunti ngunit hindi ako makapagsalita. | 2. I understand a little but I don't know how to speak it. |
| 3. Nakakapagsalita ako ng kaunti. | 3. I speak it a little. |
| 4. Ano ang ____sa inyong salita? | 4. How do you say ____in your language? |
| 5. Nauunawaan mo ba ang aking sinasabi? | 5. Do you understand what I am saying? |
| 6. Hindi ko po nauunawaan. | 6. I don't understand. |
| 7. Pakiulit mo nga. | 7. Please repeat that. |
| 8. Magsalita kayo ng marahan. | 8. Speak more slowly. |
| 9. Mahusay kayong magsalita ng Ingles. | 9. You speak English well. |
| 10. Hindi maayos ang aking pagsasalita. | 10. My speech is not grammatical. |
| 11. Nag-aaral pa lamang akong magsalita ng Ilokano. | 11. I am still learning how to speak Ilocano. |

Nan Solat

- | | |
|---|--|
| 1. Folochek od nan ballpen mo is sinakitan? | 1. Bulodekman ti penmo iti apagbiit. |
| 2. In-ipawit ak is solat ken inak. | 2. Agsuratakto ken ni Nanang. |
| 3. Masapol ko nan papel stamp ya envelope. | 3. Masapulko iti papel, selyo ken sobre. |
| 4. Isolat mo nan ngachan mo isna. | 4. Isuratmo ditoy ti naganmo. |
| 5. Eyey mo nan nay solat iska post office. | 5. Pakibusonmo daytoy suratko. |
| 6. Lomako ak si chowa ay stamp ay sintotlo ay tanso ya esang ay stamp ay tolo ay pisitas. | 6. Gumatangak man ti dua nga selyo nga sagkikinse ken maysa nga sag-sesenta. |
| 7. Into nan intelegramaan isna? | 7. Ayan ti pagtelegramaan ditoy? |

- | | |
|---|--|
| 1. Pahiram nga po ng 'ballpen' ninyo sandali. | 1. May I borrow your pen for a moment? |
| 2. Magpapadala ako ng sulat sa nanay ko. | 2. I will send a letter to my mother. |
| 3. Kailangan ko ng papel, selyo, at sobre. | 3. I need paper, stamps and an envelope. |
| 4. Lumagda kayo rito. | 4. Sign your name here. |
| 5. Dalhin ninyo ang sulat na ito sa koreo. | 5. Take this letter to the post office. |
| 6. Pagbilhan mo ako ng dalawang selyong tig-kikinse at isang selyong tig-sisenta. | 6. Sell me two 15 centavo stamps and one 60 centavo stamp. |
| 7. Saan kami maaaring magpadala ng telegrama? | 7. Where can we send a telegram? |



Nan kakan

Nan ischa ay masibfowan

Nan makmakan ay fonga

Lomako ya intawal

Nan Kakan

- | | |
|--|---|
| 1. Naowat ak ya naew-ew ak. | 1. Mabisinak ken maka-inumak. |
| 2. Mangan tako et. | 2. Mangan tayon. |
| 3. Mangan kayo ay osto, ad-i kayo mabfain. | 3. Manganka a nalaing. Dika agbabain. |
| 4. Khagawis ya nasiliyan is akit. | 4. Naimas ti sinda tayo ken medyo nagasang. |
| 5. Omala ka pay. | 5. Mangalaka pay. |
| 6. Adi ak et, negsan ak et ya. | 6. Kuston. Nabsugakon. |
| 7. Omyali ka od is chanom is inomek. | 7. Makiinumak man bassit. |

The Meal

- | | |
|--|---|
| 1. Ako ay nagugutom at nauuhaw. | 1. I am hungry and thirsty. |
| 2. Kumain na tayo. | 2. Let's eat now. |
| 3. Kumain kayong mabuti; huwag kayong mahihiya. | 3. Eat well, don't be shy. |
| 4. Masarap at maanghang-anhang ang pagkaing ito. | 4. It's delicious and a little peppery. |
| 5. Kumuha pa kayo. | 5. Take some more. |
| 6. Ayaw ko na, busog na ako. | 6. I can't, I'm full. |
| 7. Pahingi nga po ng inumin. | 7. Give me a drink of water, please. |

Nan ischaay masibfowan

palya	paria
poson si falat	rabong
khadchong	sabunganay
falatong	utong
lepolyo	balatong
padpadli	repolyo
pikhi	kahoy
talong	mais
fawang	tarong
laya	bawang
okla	laya
siboyas	saluyot
gisantis	lasona
pitchay	gisantes
sili	petsay
tafongaw	sili
kalob-as	tabungaw
tokhi	karabasa
kamatis	kamoti
	kamatis

Nan makmakan ay fonga

atis	atis
abokadu	abocado

Mga Gulay

ampalaya	ampalaya
labong	bamboo shoots
puso ng saging	banana blossom
sitaw, sitaw	beans--long
monggo, balatong	beans--mongo
repolyo	cabbage
kamoteng-kahoy	cassava
mais	corn
talong	eggplant
bawang	garlic
luya	ginger
okra	okra
sibuyas	onion
sitsaro	peas
petsay	pechay
siling pula	red pepper
upo	squash--white
kalabasa	squash--yellow
kamoteng-baging	sweet potato
kamatis	tomato
atis	atis
abokado	avocado

falat	saba	saging	banana
inyog	niog	niyog	coconut
chaan niteng ay	naganus a niog	buko, mura	coconut--young
inyog			
kayyab	bayabas	bayabas	guava
kalamansi	kalamansi	kalamansi	kalamansi
langka	anangka	nangka	jackfruit
mangkha	mangga	mangga	mango
sangkis	sangkis	dalanghita	orange
papaya	papaya	papaya	papaya
pinya	pinya	pinya	pineapple
lobfan	lukban	suha	pomelo
kayamito	kaimito	kaimito, kaymito	star-apple

Sida

watwat si faka	karne ti baka
manok	karne ti manok
agkhama	rasa
filis	pindang
kachew	ikan, lames
pato	pato
fotog	karne ti baboy

Teketeken ay ila

kapi	kapi
itcha	itsa
khatas	gatas
asin	asin
asokal	asukar

Karne

karneng baka	beef
karneng manok	chicken
alimasag	crab
daing	dried fish
isda	fish
karneng pato	duck
karneng baboy	pork

Sari-sari

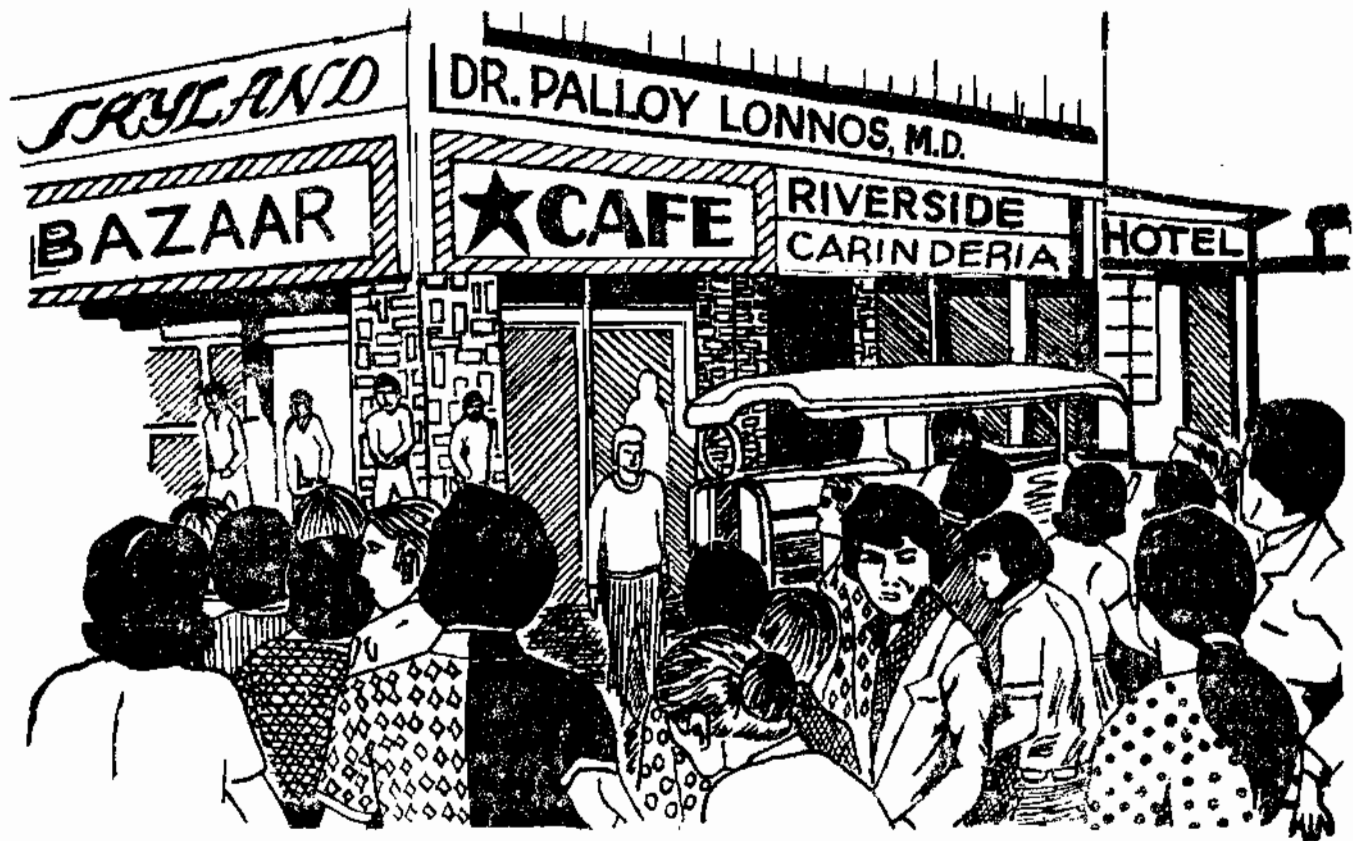
kape	coffee
tsa, tsaa	tea
gatas	milk
asin	salt
asukal	sugar

Lomako ya intawal

- | | |
|---|---|
| 1. Kaat nan esang ay yalda isnan
lopot ay nay? | 1. Mano ti sangayerda kadaytoy? |
| 2. Nangina sa, Ay maid paat
tawal na? | 2. Nagngina daytan!. Dila
mabalin nga kissayam? |
| 3. Nalaka et sa ya! | 3. Nalaka daytan. |
| 4. Kaat nan laychem ay fayad na? | 4. Mano ti kayatmo aya? |
| 5. Taptapyam maachi is akit. | 5. Nayonam pay bassit. |
| 6. Ay igwam is lima ay pesos? | 6. Mabalin iti lima a pisos? |
| 7. Kaat ay yalda nan alam? | 7. Sige, mano nga yarda ti
kayatmo? |
| 8. Ay laychem ay lomako is samfag? | 8. Ading, Manang, gumatangka
iti basket. |
| 9. Sino nan nangaeb? | 9. Asino ti nagaramid? |
| 10. Sak-en nan nangaeb.
Linakhak na. | 10. Inaramidko.
Inaramid ti ima. |
| 11. Into nan ninsolowam ay
khomaeb is labfa? | 11. Sadino ti nagadalam nga
nagaramid ti basket? |
| 12. Insolon ina. | 12. Ni Nanang. Isu ti
nangisuro kaniak. |

Buyer and Seller

- | | |
|--|--|
| 1. Magkano ang isang yarda ng telang ito. | 1. How much is a yard of this cloth? |
| 2. Ang mahal naman. Maaari bang tumawad? | 2. That's expensive.
Can't you give a discount? |
| 3. Napakamura na ito. | 3. It's very inexpensive as it is. |
| 4. Magkano ang gusto mo? | 4. How much would you want to pay for it? |
| 5. Dagdagan mo pa ng kaunti. | 5. Offer a bit more. |
| 6. Ibibigay mo ba ng limang piso? | 6. Can you give it for P5.00? |
| 7. Sige. Ilang yarda ang kukunin mo. | 7. How many yards do you want? |
| 8. Ale, gusto ba ninyong bumili ng basket? | 8. Ma'am, would you like to buy a basket? |
| 9. Sino ang gumawa niyan. | 9. Who made it? |
| 10. Ako po. Gawa po ito sa kamay. | 10. I made it myself. It's handmade. |
| 11. Saan ka natutong gumawa ng basket? | 11. Where did you learn how to make baskets? |
| 12. Tinuruan po ako ng nanay ko. | 12. My mother taught me. |



Nan komboy

Ifaag

Timpo

Nan salodsod

Nan komboy

- | | |
|--|---|
| 1. Sak-en nan mangawit, Apo. | 1. Siakon ti mangkarga dayta kargam, Apo. |
| 2. Ad-i fali, wad-ay et nan apchas mangaw-awit. | 2. Bay-amon, addan ti mangkarga. |
| 3. Isaad mo sa, sak-en nan mangawit. | 3. Ibatim ta maysa ta awitek. |
| 4. Kaat nan fayad tona am-in? | 4. Mano amin ti pagbayadko? |
| 5. Ayaka man! Igwak angkhay nan epat ay pesos. | 5. Napalalo unay daytan. Ikkanka laeng iti uppat nga pisos. |
| 6. Ay ome y ka id Ilókos? | 6. Mapanka idia y Ilocos? |
| 7. Wen! Ngag ta nan inlokhan ak ay ome y ischi? | 7. Wen, ania ti pagluganak nga mapan idia y. |
| 8. Alaem nan sana ay bus. | 8. Dayta nga lugan ti pagluganam. |
| 9. Omonod ka ken sak-en. | 9. Surotennak. |
| 10. Into nan inlokhan ak ay ome y id Santa Maria? | 10. Ayan ti pagluganan nga mapan idia y Santa Maria? |
| 11. Id ischi! Ngem khagawis mo intricycle ka. | 11. Idia y, ngem nasaysayaat no agraysikelka. |
| 12. Kaat nan kafayag nan biyahi ay ome y id Fagyo? | 12. Kasano ti kabayagna iti panagbiahe nga mapan idia y Baguio? |

- | | |
|--|---|
| | <u>A Trip</u> |
| 1. Mama, ako na ang magdadala. | 1. Sir, I will carry. O.K. |
| 2. Huwag na, may magdadala na. | 2. Nevermind, someone is doing it already. |
| 3. Iwan mo ang isang iyan at ako na ang magdadala. | 3. Leave that one; I will carry it. |
| 4. Magkano ang sisingilin mo sa lahat ng ito? | 4. How much will you charge for all this? |
| 5. Ang mahal naman! Apat na piso na lang. | 5. That's too much. I will give four pesos only. |
| 6. Pupunta ba kayo sa Ilokos? | 6. Are you going to Ilocos? |
| 7. Oo, ano ang aking sasakyan papunta roon. | 7. Yes, what do I take to get there? |
| 8. Sumakay kayo sa bus na iyon. | 8. You take that bus. |
| 9. Sumunod kayo sa akin. | 9. Follow me. |
| 10. Saan ang sakayan patungo sa Santa Maria. | 10. Where do I get the jeep to Santa Maria? |
| 11. Sa dako roon, pero mabuti pa ay sumakay kayo sa traysikel. | 11. Over there, but it's better to take a tricycle. |
| 12. Gaano katagal ang biyahe papunta sa Baguio? | 12. How long is the trip to Baguio? |

- | | |
|---|---|
| 13. Om-omey is walo ay olas. | 13. Dandani walo nga oras. |
| 14. Ay ngen manngget tako? | 14. Agbalon tayo? |
| 15. Into nan chomessaakhan yo? | 15. Sadino ti pagdissaagam? |
| 16. Ay makiali kayo, ama, ina? | 16. Pagdissaagan? Aglugan kayo, tata/nana? |
| 17. Inlokhan kayot, ta ipaey ko nan kalkha yo is oson nan jeep. | 17. Aglugan kayon. Ikargak ti kargayo dita rabaw ti jeep. |
| 18. Kaat nan pilitik ya nan kalkhak? | 18. Mano ti pletek kuntudo daytoy kargak? |
| 19. Inchessaakhak iska malkado. | 19. Dita merkado ti pagdissaagak. |

- | | |
|--|---|
| 13. Humigit-kumulang sa walong oras. | 13. Eight hours, more or less. |
| 14. Kailangan bang magdala tayo ng makakain sa daan? | 14. Should we take something to eat on the way? |
| 15. Saan kayo bababa? | 15. Where will you get off? |
| 16. Sasama ba kayo, mama/ ale? | 16. Are you coming, uncle/auntie? |
| 17. Sakay na. Ilalagay ko ang kargada ninyo sa ibabaw ng dyip. | 17. Get on. I will put your cargo on top of the jeep. |
| 18. Magkano ang aking pasahe pati kargada ko? | 18. How much is the fare for myself and the cargo? |
| 19. Bababa ako sa palengke. | 19. I'll get off at the market. |

Ifaag

1. Inchadchawes ka ay omeý.
2. Inpakanawan ka mo echanam nan natikowana.
3. Inpakanikid ka mo taynam nan langtay.
4. Into nan kawad cha inam ken amam
5. Wad-ay si ama is tongcho ngem wad-ay si ina is kowab na.
6. Nan afong isnan likochan nan singfaan, et afong cha alitao.
7. Manikid ka ischi.
8. Komwab ka isna.
9. Insalcheng kayo isnan natikowan nan kalsa.
10. Inchessaakhak isna.
1. Agderetsoka laeng dita.
2. Agpakanawanka dita nagsulian ti kalsada.
3. Agpakanigidka kalpasan ti rangtay.
4. Ayan ni Tatangmo ken ni Nanangmo?
5. Adda ni Tatang idiy ngato, ngem ni Nanang ket adda dita baba.
6. Ti balay iti likudan ti simbaan ket balay ni uliteg.
7. Sumang-at kayo idiy.
8. Sumalog kayo ditoy.
9. Agsardeng kayo dita nagsulian ti kalsada.
10. Agdissaagak ditoyen.

Directions

- | | |
|---|---|
| 1. Lumakad kayo ng tuloy-tuloy. | 1. Go straight ahead. |
| 2. Kumanan kayo sa kanto. | 2. Turn right at the corner. |
| 3. Kumaliwa kayo pagkalampas ng tulay. | 3. Turn left after the bridge. |
| 4. Nasaan ang tatay at nanay mo? | 4. Where is your father and mother? |
| 5. Ang tatay ay nasa itaas, ang nanay po naman ay nasa ibaba. | 5. He is upstairs but mother is downstairs. |
| 6. Ang bahay na nasa likod ng simbahan ay sa aking tiyo. | 6. The house behind the church is my uncle's. |
| 7. Umakyat kayo. | 7. Climb up there. |
| 8. Bumaba kayo. | 8. Come down here. |
| 9. Huminto sa kanto. | 9. Stop at the corner. |
| 10. Bababa na ako rito. | 10. I will get off here. |

Nan timpo

1. Khawis et ta ad-i kasin in-od-ochan.
2. Atong tay chakhon.
3. Lateng.
4. Chachama nan chakhem tay wad-ay lemlem id Cagayan.
5. Pitek nan kalsa tay kesep.
6. Chachama nan ochan id kogka.
7. Finangon nan kicho sak-en id kofab.
8. Atong isna ngem lateng id Fagyo.
1. Nasayaat ta saanen nga agtutudo.
2. Nakapudpudot ta kalgaw ngamin.
3. Naglammin.
4. Naka-angangin ta adda ngamin bagyo idiy Cagayan.
5. Nakapitpitak ti kalsada ita nga panagtutudo.
6. Nagtudo ti napigsa idi kalman.
7. Nakariingak gapu iti gurruod idi rabii.
8. Napudot ditoy ngem nalamiis idiy Baguio.

Weather

- | | |
|---|---|
| 1. Mabuti at hindi na umuulan. | 1. It's good that it's no longer raining. |
| 2. Napakainit dahil tag-init na ngayon. | 2. It is very hot because it's dry season. |
| 3. Maginaw. | 3. It is cold. |
| 4. Mahangin dahil may bagyo sa Cagayan. | 4. It is very windy because there's a typhoon in Cagayan. |
| 5. Ang daan ay maputik dahil tag-ulan. | 5. The road is muddy because it's rainy season. |
| 6. Umulan ng napakalakas kahapon. | 6. It rained very hard yesterday. |
| 7. Nagising ako dahil sa kulog kagabi. | 7. The thunder woke me up last night. |
| 8. Mainit dito pero maginaw sa Baguio. | 8. It is hot here but it is cold in Baguio. |

Nan salodsod

- | | |
|--|--|
| 1. Into nan lomako ak isnan
chamchamag. | 1. Ayan ti paggatangan iti
pagiwarnak? |
| 2. Into nan mafalin ay
minpatalimaan isnan
lilos isna? | 2. Ayan ti agtatarimaan
ti relo ditoy? |
| 3. Into nan dentista? | 3. Ayan ti dentista? |
| 4. Into nan opisina ay omal-an si
tikit ay inlokhan isnan
erplano? | 4. Ayan ti pangalaan ti
ticket nga aglugaan ti
eroplano? |
| 5. Isolom kad nan chalan ay omey
is malkado. | 5. Ayan ti dalan nga mapan
idiay merkado. |
| 6. Into nan khawis ay
mangmanganan? | 6. Ayan ti nasayaat nga
restaurant? |
| 7. Ay ad-achawi ngen kayet id
Trinidad? | 7. Adayo pay ti Trinidad? |

- | | |
|--|---|
| 1. Saan ako makakabili ng pahayagan? | 1. Where can I buy a newspaper? |
| 2. Saan maaaring magpakumpuni ng relo? | 2. Where can I get a watch repaired? |
| 3. Saan mayroon dentista? | 3. Where is a dentist? |
| 4. Saan makakabili ng tiket sa eroplano? | 4. Where is the airplane ticket office? |
| 5. Saan ang papuntang palengke? | 5. Show me the way to the market. |
| 6. Saan mayroon mabuting 'restaurant'? | 6. Where is a good restaurant? |
| 7. Mas malayo pa ba sa Trinidad? | 7. Is it much further to Trinidad? |



Nan kali is iskwilaan

Nan ogsa ya nan tapina

Nan kali is iskwilaan

- | | |
|--|--|
| 1. Chengngen yo omon-ona. | 1. Denggenyo nga umuna. |
| 2. Chengngen yo ay khawis. | 2. Denggenyo nga nalaing. |
| 3. Songfatan yo nan salodsod. | 3. Sungbatanyo ti saludsud. |
| 4. Ipigsa yo ay infasa. | 4. Pigsaanyo ti agbasa. |
| 5. Ikhegkhenek yo ay infasa. | 5. Dayta matayo ti pagbasayo. |
| 6. Solowen yo kasin. | 6. Adalenyonto manen. |
| 7. Insalodsoschak,
songfatan yo. | 7. Agsaludsodak ket sungbatanyo. |
| 8. Tomakcheg kayo. | 8. Tumakder kayo. |
| 9. Tomokcho kayo. | 9. Agtugaw kayo. |
| 10. Itakwad yo nan lima yo mo
ammo yo nan songfat na. | 10. Itayagyo ti imayo no
ammoyo ti sungbatna. |
| 11. Ipigsam ay inkali, ad-i
mi madnge sik-a. | 11. Pigsaam ti agsao. Saan
daka nga mangngeg. |
| 12. Khawis. | 12. Nasayaat. |
| 13. Tet-ewa. | 13. Kusto dayta. |
| 14. Ad-i osto. | 14. Saan nga kusto. |

- | | |
|---|---|
| 1. Makinig muna kayo. | 1. Listen first. |
| 2. Makinig kayong mabuti. | 2. Listen carefully. |
| 3. Sagutin (ninyo) ang tanong. | 3. Answer the question. |
| 4. Basahin (ninyo) ng malakas. | 4. Read aloud. |
| 5. Basahin (ninyo) ng mahina. | 5. Read silently. |
| 6. Pag-aralan ninyo itong muli. | 6. Study it again. |
| 7. Magtatanong ako, sagutin ninyo. | 7. I'll ask a question, you answer. |
| 8. Tumayo ka. | 8. Stand up. |
| 9. Maupo ka. | 9. Sit down. |
| 10. Itaas ninyo ang inyong kamay kung alam ninyo ang sagot. | 10. Raise your hand if you know the answer. |
| 11. Lakasan mo. Hindi' namin marinig. | 11. Speak louder. We can't hear you. |
| 12. Magaling. | 12. Good. |
| 13. Tama. | 13. Right. |
| 14. Mali. | 14. Wrong. |

Nan Ogsa ya nan tapina

nowang	nuang
kosa	pusa
impas	piek
manok	manok
faka	baka
fowaya	buwaya
ogsa	ugsa
aso	aso
fakfak	tukak
fayyek	bayyek
allotait	alibut
ganso	ganso
mangalak	upa
kafayo	kabalyo
fanyas	alutiit, banyas
kaag	sunggo
otot	utut
fotog	baboy
kawitan	kawitan
oweg	uleg
pag-ong	pagong

kalabaw
pusa
sisiw
manok
baka
buwaya
usa
aso
palaka
kiti-kiti
tuko
gansa
inahing manok
kabayo
butiki
matsing, unggoy
daga
baboy
tandang
ahas
pagong

Animals

carabao
cat
chick
chicken
cow
crocodile, alligator
deer
dog
frog
tadpole
gecko
goose
hen
horse
lizard
monkey
mouse, rat
pig
rooster
snake
turtle

fowes, khesem
alig, yokan
fotfottan

kok-olap-ey
attatacho

khayaman
kinkimi
fattinga

kitongan
kolkolchong
tilang

alinkakamot
laleg
istik

koto
lamok
kok-olap-ey,
komaw

kak-awa
aney
kelang

kuton
uyukan
barrairong

kulibangbang
igges

gayaman
ipes
kuryat

simot-simot
kulalanti
timel

ulmög
ngilaw
dudon

kuto, lis-a
lamok
sinan kulibang-
bang

lawwa-lawwa
anay
igges

langgam
bubuyog
salagubang,
uwang

paru-paro
higad

alupihan
ipis
kuligli

tutubi
alitaptap
pulgaz

hanip
langaw
balang,
tipaklong

kuto
lamok
gamu-gamu

gagamba
anay
uod, bulati

Insects

ant
bee
beetle

butterfly
caterpillar

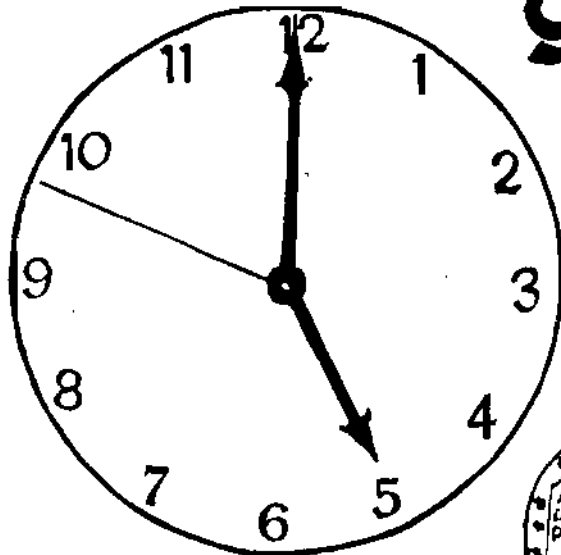
centipede
cockroach
cricket

dragonfly
firefly
flea

chicken flea
fly
grasshopper

louse, lice
mosquito
moth

spider
termite
worm



9 4 3 6
1
0 2 5 8
7



Nan olas

Nan infilang

Nan siping

Nan olas

1. Ngag ay olas nan milogkhiyan nan miting?
2. Alas nowebe isnan wiit.
Ala ona isnan misoyaw.
Alas dos medya isnan misoyaw.
Alas kwarto kwarantay
singko isnan misoyaw.
3. Ay mafayag ngen?
4. Ngag nan olas?
5. Nalachaw ka.

1. Ania nga oras ti miting tayo?
2. Alas nueve iti bigat.
Ala una iti malem.
Alas dos treinta iti malem.
Alas kuarto kuarenta
isingko iti malem.
3. Mabayag pay?
4. Ania ti orasen?
5. Naladawkan.

Nan akhew isnan chomingko

Lunes

Maikadwa

Maikatlo

Maikap-at

Maikalima

Sabfacho

Dominggo

Lunes

Martes

Mierkoles

Huebes

Biernes

Sabado

1. Anong oras magsisimula ang pulong.
2. Alas nuebe ng umaga.
Ala-una ng hapon.
Alas-dos medya ng hapon.
Alas kwatro-kwarenta'y singko ng hapon.
3. Matatagalan pa ba?
4. Anong oras na?
5. Huli na kayo.

Linggo

Lunes

Martes

Miyerkoles

Huebes

Biyernes

Sabado

1. What time does the meeting start?
2. Nine in the morning.
1:00 in the afternoon
At 2:30 pm.
At 4:45 pm.
3. Will it be a long time yet?
4. What is the time?
5. You're late.

Sunday

Monday

Tuesday

Wednesday

Thursday

Friday

Saturday

Akhew ya maschem

- | | |
|--|--------------------------------|
| 1. Akhew, maschem | 1. aldaw, rabii |
| 2. idwani ay akhew,
idwani ay maschem | 2. ita nga aldaw,
rabii |
| 3. id ogkha, id kofab | 3. idi kalman, rabii |
| 4. is wakas, is wakas
isnan maschem | 4. inton bigat, rabii no bigat |
| 5. id itewna | 5. idi naminsan nga aldaw |
| 6. id kasin kofab | 6. idi naminsan nga rabii |
| 7. id ogkha isnan misoyaw | 7. idi kalman ti malem |
| 8. sedsechemna | 8. sumipnget |
| 9. maschem | 9. sardam |
| 10. lafi | 10. tengnga ti rabii |
| 11. fomeskalan si akhew | 11. parbangon |
| 12. wiit | 12. agsapa |
| 13. kag-aw | 13. tengnga ti aldaw, agmatuon |
| 14. misoyaw | 14. malem |
| 15. kaisagkhalipan nan akhew | 15. panaglennek ti init |

1. araw, gabi	1. day, night
2. ngayon, mamayang gabi	2. today, tonight
3. kahapon, kagabi	3. yesterday, last night
4. bukas, bukas ng gabi	4. tomorrow, tomorrow night
5. kamakalawa	5. day before yesterday
6. kamakalawa ng gabi	6. night before last
7. kahapon ng hapon	7. yesterday afternoon
8. agaw-dilim	8. twilight
9. pagkalipas ng dilim	9. after dark
10. hating-gabi	10. midnight
11. madaling-araw	11. dawn
12. umaga	12. morning
13. tanghali	13. noon
14. hapon	14. afternoon
15. paglubog ng araw	15. sunset

Sinakhew

1. id kawni
2. issan wiit
3. is misoyaw
4. idwani
5. aw-awni

1. esang ay akhew
2. esa ay chomingko
3. esa ay fowan
4. esa ay tawen
5. kag-aw
6. maschem

1. tapin si akhew
2. winakhas
3. id tawen
4. idwani ay tawen
5. is tawen

1. itay laeng
2. itay bigat
3. inton malem
4. itan
5. madamdama

1. maysa nga aldaw
2. maysa a lawas
3. makabulan
4. makatawen
5. aldaw
6. rabii

1. addanto laeng ti aldaw
2. kada-aldaw
3. itay napan, napalabas a tawen.
4. ita nga tawen
5. inton umay nga tawen

1. kanina
2. ngayon umaga
3. ngayon hapon
4. ngayon
5. mamaya

1. isang buong araw
2. isang linggo
3. isang buwan
4. isang taon
5. araw
6. gabi

1. balang-araw
2. araw-araw
3. nakaraan taon
4. ngayon taong ito
5. sa susunod na taon.

Time

1. a while ago
2. this morning
3. this afternoon
4. now
5. later

1. one 24 hour period
2. one week
3. one month
4. one year
5. day time
6. night time

1. someday
2. every day
3. last year
4. this year
5. next year

Nan infilang

esa	maysa	isa	1
chowa	dua	dalawa	2
tolo	tallo	tatlo	3
eppat	uppat	apat	4
lima	lima	lima	5
enem	innem	anim	6
pito	pito	pito	7
walo	walo	walo	8
siyam	siam	siyam	9
sinpoo	sangapulo	sampu	10
chowan poo	duapulo	dalawampu	20
tolon poo	tallopulo	tatlumpu	30
eppat poo	uppat a pulo	apatnapu	40
liman poo	limapulo	limampu	50
enem poo	innem a pulo	animnapu	60
piton poo	pitopulo	pitumpu	70
walon poo	walopulo	walumpu	80
siyam poo	siam a pulo	siyamnapu	90
sinkhasot	sangagasut	isang daan	100
sinlifo	sangaribo	isang libo	1000

chamo	umuna	una	first
maikadwa	maikadua	ikalawa	second
maikatlo	maikatlo	ikatlo	third
maikap-at	maikapat	ikapat, ikaapat	fourth
maminsan	maminsan	minsan	once
mamidwa	mamidua	dalawang beses, ulit	twice
mamitlo	mamitlo	tatlong beses, ulit	thrice
mamin-eppat	mamimpat	apat na beses, ulit	four times
maminlima	maminlima	limang beses, ulit	five times
kad-in	masansan	madalas	often, every day
mamingpingsan	sagpaminsan	bihira	seldom, only once
kanayon, kad-ikad-in	kanayon	malimit, palagi	always, don't fail

Nan siping

sais

pisitas

sallapi

pesos

pesos ya pisitas

pesos ya sallapi

lima ay pesos

dies

beinte

singkuenta

pisos

uno bainte

uno singkuenta

singko pesos, lima a pisos

Abus na

diyes, diyes sentimos	P .10
bente, bente sentimos	P .20
singkwenta, singkwenta sentimos	P .50
piso	P1.00
uno beinte	P1.20
uno singkwenta	P1.50
limang piso	P5.00